

Asia: VN/29848/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkalain muuttamisesta (nikotiinipussit)

Lausunnonantajan lausunto

Kommenttinne sallittuja makuja koskevaan sääntelyyn

Nikotiinipusseissa olevien makujen tarkoituksena on tehdä tuotteista houkuttelevia. Mentoli on yksi laajimmin käytetyistä ja tunnistettavista makuaineista tupakkatuotteissa, ja sillä on ainutlaatuisia viilentäviä ominaisuuksia, jotka auttavat peittämään tupakan karvautta ja ärsytystä. Mentolin on myös osoitettu lisäävän nikotiinin imeytymistä ja sitä kautta myös haittoja. Mentoli ei siis ole pelkkä makuaine. Tuemme Lausuntopalvelussa luettavissa olevia Suomen ASH ry:n, Savuton Verkosto -2030 ja THL:n asiantuntijalausuntojen perusteluita.

Esitämme, että nikotiinipussien kaikki makuaineet kielletään samalla tavoin kuin muissakin tupakka- ja nikotiinituotteissa. Savuttomille nikotiinituotteille sallittaisiin vain nikotiinin maku.

Muut mahdolliset kommenttinne hallituksen esityksen luonnoksesta

Viittaamme Lääkäriliiton aiempaan lausuntoon: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkalain muuttamisesta lausuntopyyntönumeron diaarinumero VN/11255/2023. Uudentyyppisten tuotteiden myötä nikotiinituotteiden käyttö on kääntynyt nousuun erityisesti nuorten ja nuorten aikuisten keskuudessa. Lääkäriliitto katsoo, että Suomessa tulisi seurata Belgian, Hollannin ja useiden muiden EU-maiden esimerkkiä ja kieltää nikotiinipussit kokonaan.

Nikotiinipussien aseman vakiinnuttaminen Suomen markkinoilla muodostaa lapsille ja nuorille nopean väylän nikotiiniriippuvuuteen sekä muiden tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöön. Mikäli nikotiinipussien myynti sallittaisiin, tulee riskiä pienentää rajoittamalla merkittävästi nikotiinipussien nikotiinipitoisuutta, houkuttelevuutta ja saatavuutta.

Eduskunnan hyväksymässä lausumassa (StVM 8/2024 vp) edellytetään valtioneuvostoa yhdenmukaistamaan sääntelyä, jos muissa Pohjoismaissa säädetään alhaisempia nikotiinipitoisuuden rajoja tai tiukempia maku- tai lisäainerajoituksia. Nyt Suomessa ollaan säätämässä nikotiinipitoisuus muista Pohjoismaista poikkeavan korkeaksi. Esityksen mukainen savuttoman nikotiinituotteen nikotiinipitoisuuden enimmäismäärä 16,6 mg/g on ehdottomasti liian korkea. Nikotiinipitoisuus voi olla hengenvaarallinen pienelle lapselle, joka saa vahingossa käsiinsä nikotiinipussin.

Esitämme, että mikäli nikotiinipussien myynti sallittaisiin, tulisi niiden korkein sallittu nikotiinipitoisuus olla enintään 4 mg/g. Pitoisuus olisi linjassa runsaasti tupakoineiden voimakkaasti nikotiinista riippuvaisten lääkepurukumien pitoisuuden kanssa.

Tutkimusten mukaan suuri osa nikotiinituotteiden kokeiluista ja käytön aloittamisesta tapahtuu 20 ikävuoteen mennessä. Nuorten aivot reagoivat erittäin herkästi nikotiinin vaikutukselle, mutta tämä herkkyys vähenee iän myötä. Todennäköisyys, että käyttäjälle syntyy nikotiiniriippuvuus muutamien ensimmäisten kokeilukertojen jälkeen, pienenee mitä vanhemmaksi kokeilija tulee. Kuten StV mietinnössään 8/2024 vp painottaa, ikärajan nostamista on harkittava, kun tupakkalakia jatkossa uudistetaan.

Esitämme, että kaikkien tupakkalain alaisten tuotteiden, myös savuttomien nikotiinituotteiden ja tupakan vastikkeiden ikärajaa tulee nostaa 20 ikävuoteen (myynti, osto, hallussapitokielto, maahantuonti).

Jukka Mattila, Ulla Anttila

Lääkäriliitto, politiikkatoimiala

Anttila Ulla
Suomen Lääkäriliitto - politiikkatoimiala